

felszerelni s megvilágítani. Előadását ezúttal is szívesen fűszerezi tudós kuriózumokkal. Rég érzett szükségletet elégít ki műve, nemcsak tanárok és tanulók fogadhatják örömmel, hanem bízvást fordulhat hozzá okulás végett bárki, aki irodalmi műveltségének tudatosítására törekszik.

— s — s.

Dr. Czakó István: *A világsajtó multja és jelene.* Előszóval ellátta Horváth Jenő. (Külgügyi Könyvtár VII.) Platon a politikával foglalkozóknak azt ajánlotta, hogy tanulmányozzák gondosan a népgyűlésnek, „ennek a nagy, szilaj állatnak” tulajdonságait, tapasztalják ki, milyen a természeté, mik a vágyai, mikor szelíd, mikor vad, hogyan lehet rá hatni? Akkor még nem volt sajtó, akkor a politikát még nem a szerkesztőségi szobákban csinálták, hanem a piacon. A mai politikusoknak talán Platon is elsősorban a sajtó tanulmányozását ajánlaná figyelmükbe. Azoknak pedig, kik a magyar sorsot irányítják, bizonyára egyenesen kötelességükké tenné a világsajtó beható ismeretét.

A világsajtó szó is már valahogy ellenségesen hangzik a magyar fülnek. Nem ok nélkül, mert mi a bőrünkön éreztük és érezzük annak a szállóigének igazságát, hogy a sajtó nagyhatalom. Katonáinkat nem az entente fegyverei győzték le, hanem az entente zsoldjában álló sajtó ólombetűi. Csak el kell olvasni a három évvel ezelőtt megjelent angol beszámolásban — *Secrets of Crewe House* — a Northcliffe-féle sajtópropaganda szervezésére és működésére vonatkozó utólagos leleplezéseket. Messze látó ellenségeink a legnagyobb gonddal állapították meg azokat az elveket, melyeknek alkalmazásával azután a központi hatalmak ellenállását letörték. Ma a százféléképen kínzott legyőzöttek az a besapottság keserű érzésével gondolhatnak azokra a szép jelszavakra, melyekkel a „világsajtó” annak idején gúzsba kötötte erejüket.

Czakó Istvánnak nagy gonddal összeállított könyve nem szoros értelemben vett sajtópolitikával foglalkozik, hanem inkább az e téren való tájékozódáshoz szükséges tudnivalókat tartalmazza. A bevezető fejezetek után, melyek röviden a világsajtó történetét, a sajtópropaganda

és sajtópolitika fontosságát tárgyalják, következik a könyv tulajdonképeni törzse: a világ összes országainak — köztük legrészletesebben Magyarországának — sajtóviszonyait tárgyaló fejezetek, a nevezetesebb sajtótermékek felsorolásával.

A magyar külgügyi társaság nagy szolgálatot tett Czakó könyvének kiadásával, mert így a magyar közönség megismerheti azt a sokat emlegetett, de csak kevesektől tanulmányozott mechanizmust, amire külső és belső ellenségeink lépten-nyomon hivatkoznak. Ha Csonka-Magyarországot valaha Magyarországgá akarjuk tágítani, akkor ismernünk kell ellenségeinket és barátainkat. A világsajtó ma általában véve ellenségünk: a magyar reményeket teljesen letérni óhajtók félelmetes harci eszköze. Ez soká így nem maradhat: ilyen hatalmas ellenféllel a nagy német nép sem tudott megbirkózni. Nekünk a világsajtót barátunkká kell tennünk, mint ahogyan régebben, pár évtizeddel előbb csakugyan barátunk volt. Mert igaz ugyan, hogy a magyar föltámadásnak legbiztosabb záloga a magyar erő, de a magyar erő csak akkor acélozódhatik ebben a fojtogató gyűrűben ellenállhatatlanná, ha a népek közvéleménye, a világsajtó rokonszenve is támogatja szabadságharcát.

— i. — f.

Dalmady Győző költeményei. (Kiadja a Kisfaludy-Társaság. Budapest. Évn.) A Kisfaludy-Társaság kegyeletének szép jele ez a kötet, melyben a hét évvel ezelőtt elhunyt s félszázadon át buzgó és érdemes tagjának verseiből kötött bokrétát a mai kor számára. Ez a kor, mely könnyedén és szórakozottan halad el a multnak Dalmady költszeténél sokkal nagyobb értékei mellett is, aligha fogja különösebb figyelmére méltatni ezt a szerény ajándékot, de az irodalmunkat igazán szerető és gondosan vizsgáló keveseknek bizonyára kedves lesz.

Dalmady, noha működése átnyúlik a huszadi századba, tulajdonképen a hatvanas és hetvenes évek költője nemzedékéhez tartozott. Ekkor hatott legjobban s verseit is ekkor gyűjtötte össze (1876). Ilyen teljes gyűjteményüket azóta sem adta, csak hazafias versei láttak napvilágot külön kötetben (1894). Ez azóta